

Гращенко В.В.,

Старший викладач кафедри іноземних мов

Крамаровська Г.К.

Викладач кафедри іноземних мов

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут»

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО- ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Останнім часом у нашій країні різко виросла потреба у фахівцях, які володіють французькою мовою та можуть забезпечувати високий рівень взаємовигідних стосунків між українськими та франкомовними партнерами.

Саме тому однією з найважливіших умов підвищення якості підготовки спеціалістів у вищих навчальних закладах на даному етапі є максимальна орієнтація на оволодіння студентами професійно-орієнтованими мовними знаннями та вміннями, а переклад науково-технічних текстів є невід'ємною складовою навчання майбутніх інженерів іноземній мові.

Метою перекладу є розуміння та передача рідною мовою інформації, закладеної в тексті оригіналу. Основне завдання науково-технічного перекладу полягає в гранично ясному і точному доведенні до читача інформації, що повідомляється. Зазвичай, студенти, які обрали технічні спеціальності володіють логічним мисленням, властивим більшою мірою фахівцям в галузі науки і техніки. Це проявляється і у галузі перекладу, а саме, у визначенні послідовності викладу матеріалу, побудови структури тексту та логіки висновків під час перекладу науково-технічного тексту на рідну мову.

Головними задачами під час передачі цієї інформації є збереження стилістики науково-технічних текстів, побудова лексичних та граматичних трансформацій, відтворення лексичних та граматичних конструкцій у перекладі, вибір еквівалентів технічних термінів з метою зберегти спільність змісту значення текстів різною мовою.

Для навчання перекладу науково-технічних текстів цінним є факт виділення прямих та контекстуальних еквівалентів, тому що як терміни – однозначні прямі

еквіваленти, так і контекстуальні еквіваленти також можуть мати місце при перекладі науково-технічних текстів.

При навчанні перекладу майбутніх інженерів особливу увагу слід приділяти вивченню постійних, незалежних від контексту та варіантних відповідників, тому що під час перекладу технічного тексту саме терміни забезпечують передачу інформації. Варіантні ж відповідники можуть бути використані при описі поняття, еквівалент якого невідомий.

Основними етапами перекладу, яким слід навчити студентів є: ознайомлення з текстом і підготовка до його перекладу, розуміння та інтерпретація тексту, створення відповідного тексту рідною мовою, корекція виконаного перекладу. Етапами навчання перекладу є формування у студентів мотивації для виконання даного виду діяльності, ознайомлення з оригінальним текстом іноземною мовою, навчання його інтерпретації, навчання створенню усного або письмового варіанту тексту перекладу і коректування перекладу. Отже як методологічну основу навчання перекладу слід використовувати діяльнісний підхід, тоді як особистісно-діяльнісний підхід в свою чергу забезпечить формування мотивації, яка є необхідною умовою в оволодінні цим видом діяльності.

Перш за все необхідно сформувати у студентів мотивацію до виконання перекладів у зв'язку з їх професійною орієнтацією. Особистісно-діяльнісний підхід, що враховує інтереси студентів та розвиток їх творчих здібностей забезпечить ефективне оволодіння навичками перекладу. Задля цього під час навчання необхідно створити систему завдань, спрямованих на формування всіх компонентів творчої письмової та усної компетентності студентів.

Наступним етапом при навчанні перекладу є ознайомлення з текстом, здійснення контролю за його розумінням і інтерпретація тексту на основі аналізу іноземного тексту а, в разі необхідності, ще й інформаційно-довідкового пошуку.

На третьому етапі студенти вчаться створювати текст перекладу, зберігаючи всю основну інформацію і, враховуючи особливості вихідного тексту. При цьому навчання творчої письмової мови є необхідним компонентом в оволодінні студентами навичками перекладу.

Останнім етапом є виправлення зробленого перекладу.

Розглянемо питання про особливості перекладу саме науково-технічних текстів, тому що їх переклад викликає у студентів певні труднощі. З точки зору лінгвістики науково-технічна література має свої характерні особливості, що поширюються на стилістику, граматику і лексику.

Отже, не випадковий інтерес до проблем навчання перекладу, тому що студенти повинні міцно засвоїти, що під час перекладу спеціальної літератури використовуються тільки твердо усталені граматичні норми; вживаються пасивні, безособові конструкції, складносурядні і складнопідрядні речення, в яких переважають іменники, прикметники та безособові форми дієслова; значну роль в технічній літературі відіграють прийменники та сполучники, які створюють логічні зв'язки між окремими елементами висловлювань.

Найбільш типовим лексичним ознакою науково-технічної літератури є насиченість тексту термінами і термінологічними словосполученнями, а також наявність лексичних конструкцій і скорочень. Технічний переклад вимагає як знань в області теми перекладу, так і вільної орієнтації в термінах. Важливою особливістю науково-технічного прогресу є взаємне проникнення спеціальної термінології з одних галузей знань в інші, що викликає додаткові складності. Під час перекладу термінів ми можемо зустрітися з наступними видами термінів: терміни, що мають міжнародний характер та передаються шляхом транслітерації і не потребують перекладу, терміни, що мають прямі відповідності в українській мові і передаються відповідними еквівалентами, терміни, що при перекладі передаються за допомогою українських слів і виразів та дослівно відтворюють слова і вирази французької мови. У тому випадку, якщо словник не дає прямої відповідності іноземного терміну, необхідно вдатися до описового перекладу, точно передає зміст іншомовного слова в даному контексті.

У французькій науково-технічній літературі значне місце займають також різні види скорочень. Оскільки вони функціонують самотійно, їх можна вважати лексичними одиницями науково-технічної мови. У французькій і українській мовах скорочення прийнято ділити на аббревіатури (*abréviation*) і акроніми (*acronyme*) відповідно зі звуковим і графічним оформленням. Вивченню

скорочень, що найчастіше зустрічаються в певній галузі знань слід приділити особливу увагу.

Навчання перекладу майбутніх інженерів необхідно здійснювати з опорою на професійну компетентність майбутніх фахівців у визначеній сфері знань.

Тому особливо слід зважати на оволодіння навичками перекладу студентами старших курсів та магістрами.

[1, с. 57-61].

ЛІТЕРАТУРА:

1. [ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС]. Ян Костін Особливості науково-технічного тексту та труднощі його перекладу. http://journal.mandrivets.com/images/file/Kost14_3.pdf
2. [ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС]. О. Ключник, Г. Грицик Труднощі науково-технічного перекладу. <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1408>